
Bioimpedància: una eina per a l'estudi dels teixits biològics i la diagnòsi mèdica

Ramon Bragós i Bardia

Grup d'Instrumentació Electrònica i Biomèdica
Departament d'Enginyeria Electrònica – ETSETB
Centre de Recerca en Enginyeria Biomèdica
Universitat Politècnica de Catalunya

Mesura de les propietats elèctriques passives dels materials biològics

Tècnica no invasiva, no destructiva

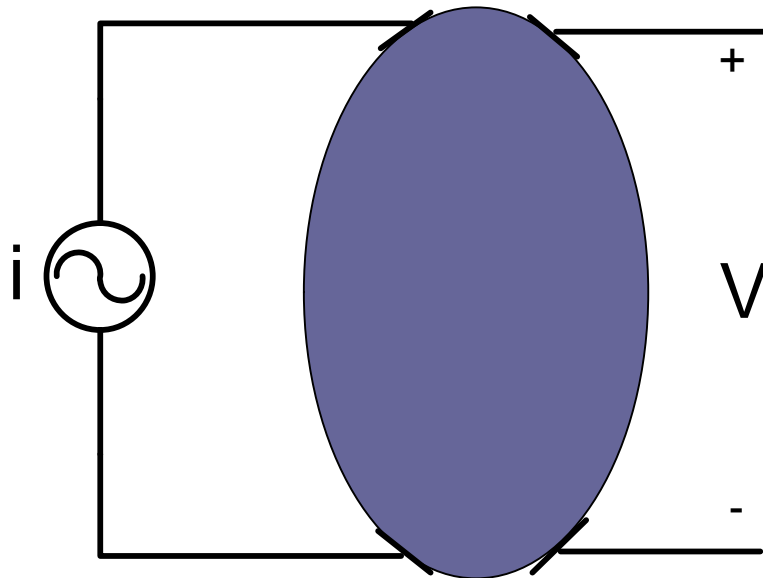
Molt sensible, poc específica

Baix cost

- **Impedància elèctrica dels material biològics**
- **Instrumentació per a l'adquisició de mesures**
- **Aplicacions biomèdiques**
- **Conclusions**
- **Referències**

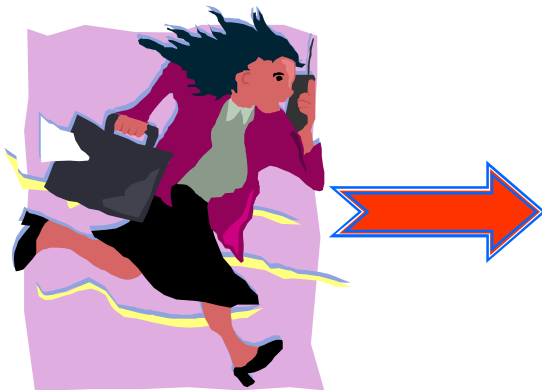
- Impedància elèctrica

Oposició que ofereix un material al flux de càrregues elèctriques

$$Z = \frac{V}{i}$$

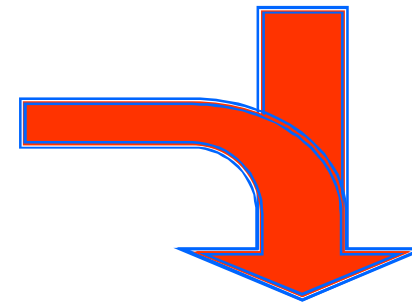
- Impedància elèctrica. De què depèn?

- Quanta gent vol passar?
- Quina mida tenen?

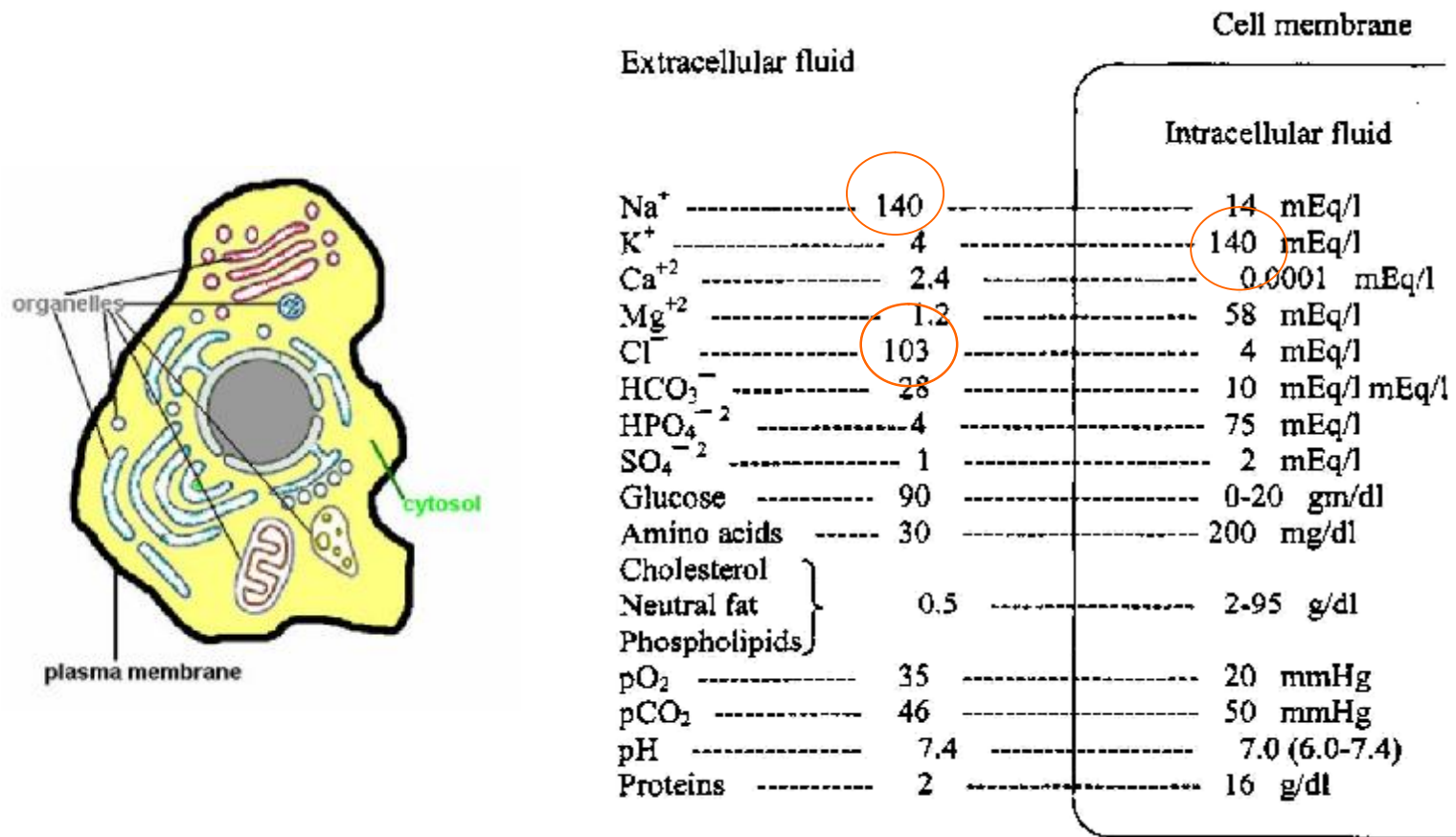

- Qui troben?
- Com hi interaccionen?

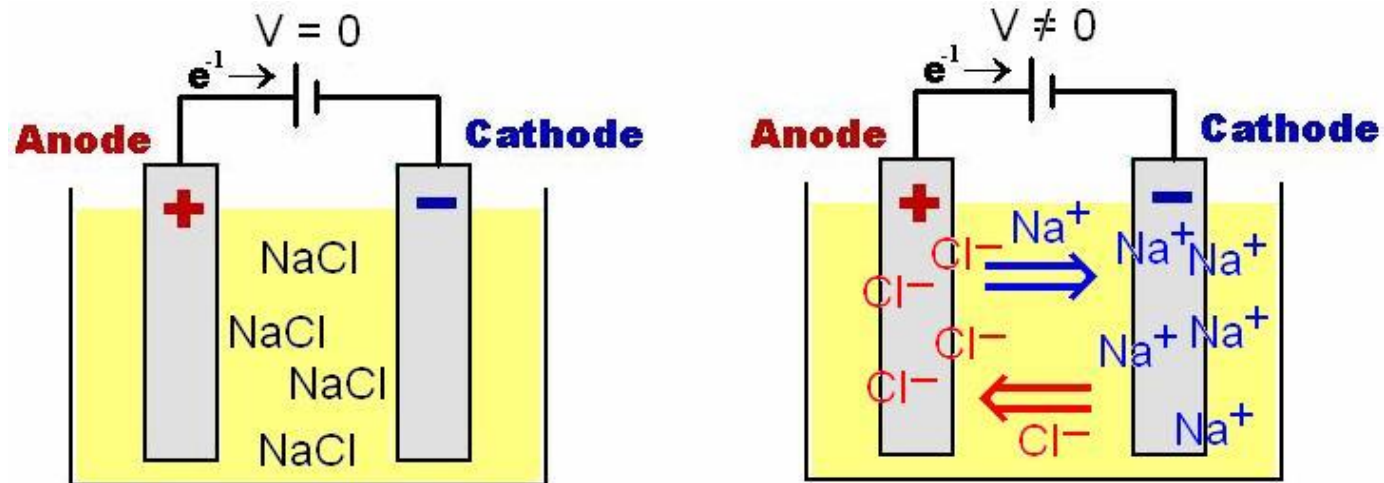

- Composició
- Estructura

- **Conducció iònica en els materials biològics**

- **Conducció iònica en els materials biològics**

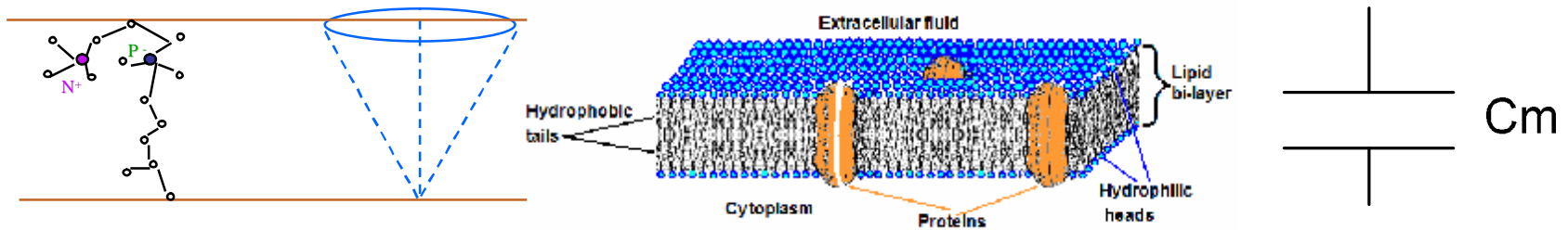

Comportament resistiu

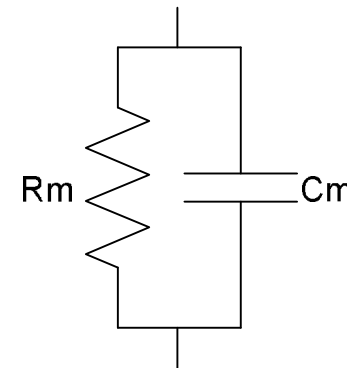
- **Caràcter aïllant de la membrana cel·lular**

- **Doble capa lipídica**
- **Canals iònics**

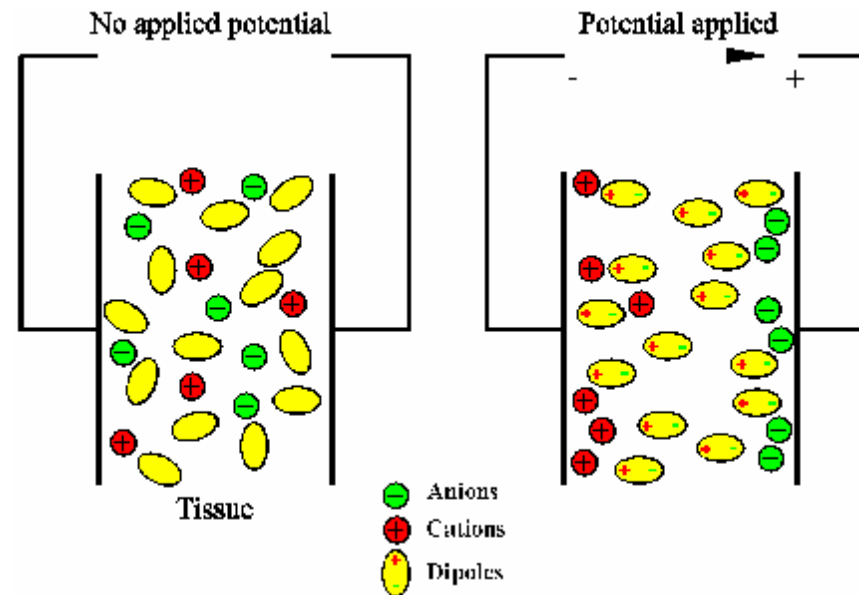
- **Comportament essencialment capacitiu**

$$c_m = 1 \frac{\text{mF}}{\text{cm}^2}$$

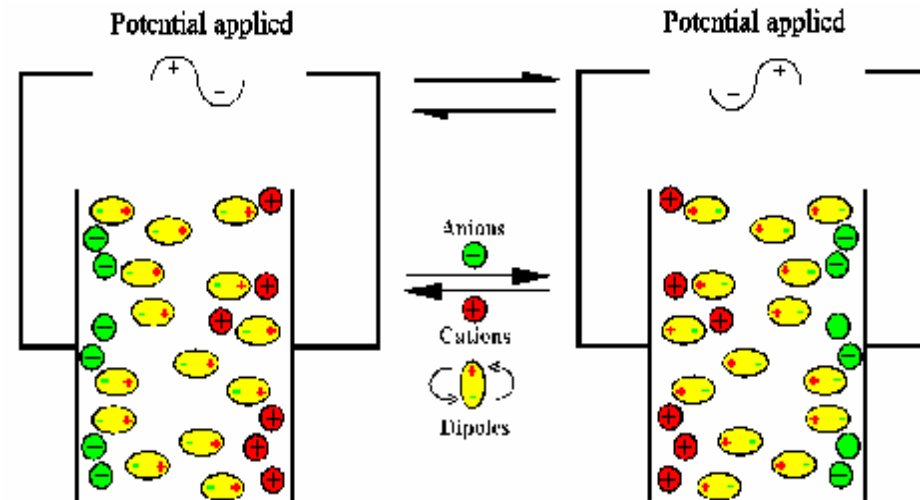

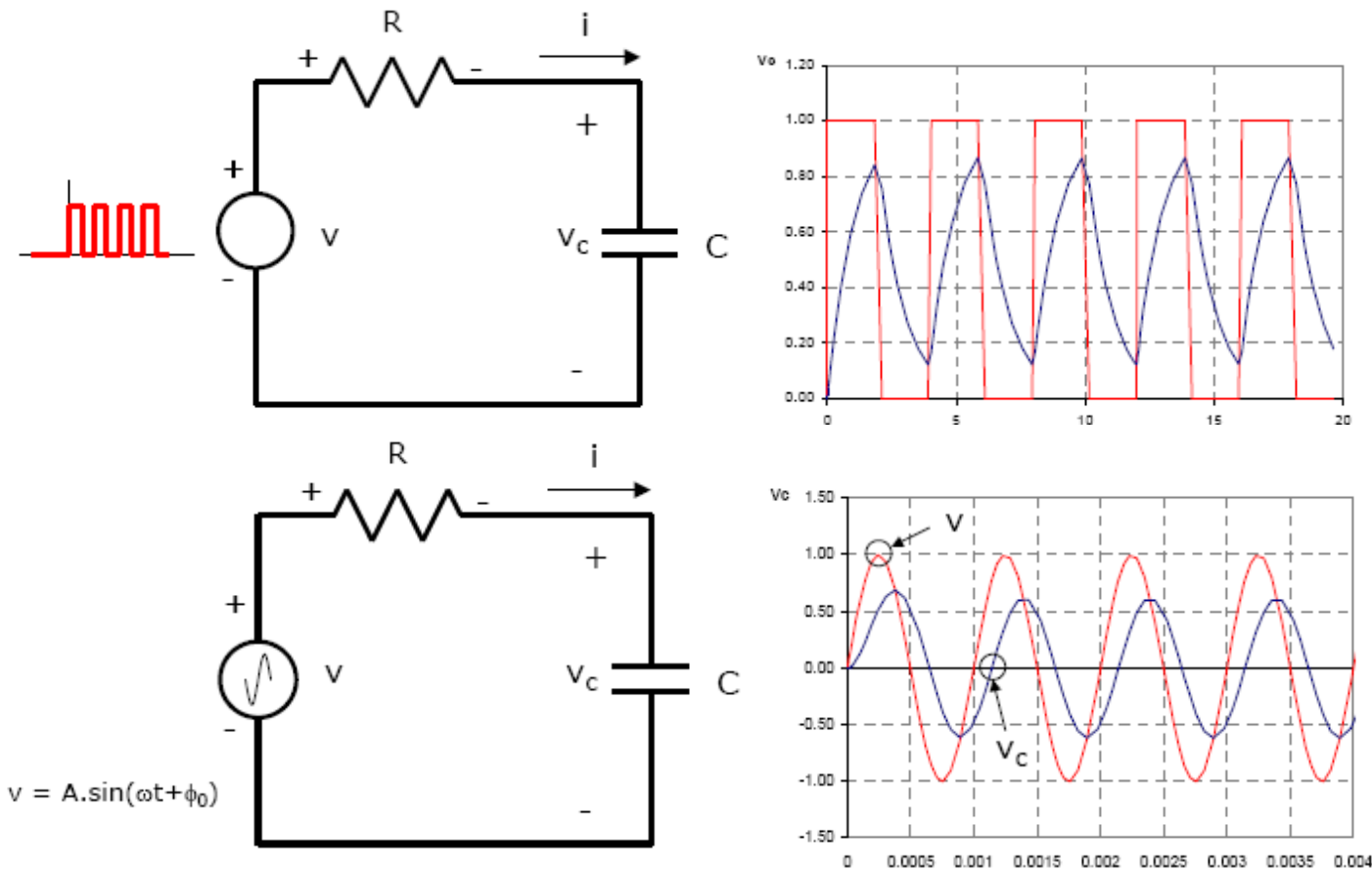
- **Comportament capacitiu**
  - **Conducció per corrents de desplaçament**
  - **Dependència amb la freqüència**

- **Comportament capacitiu**
  - **Conducció per corrents de desplaçament**
  - **Dependència amb la freqüència**

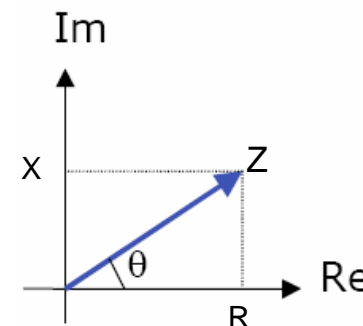
- Impedància complexa. Comportaments resistiu i reactiu

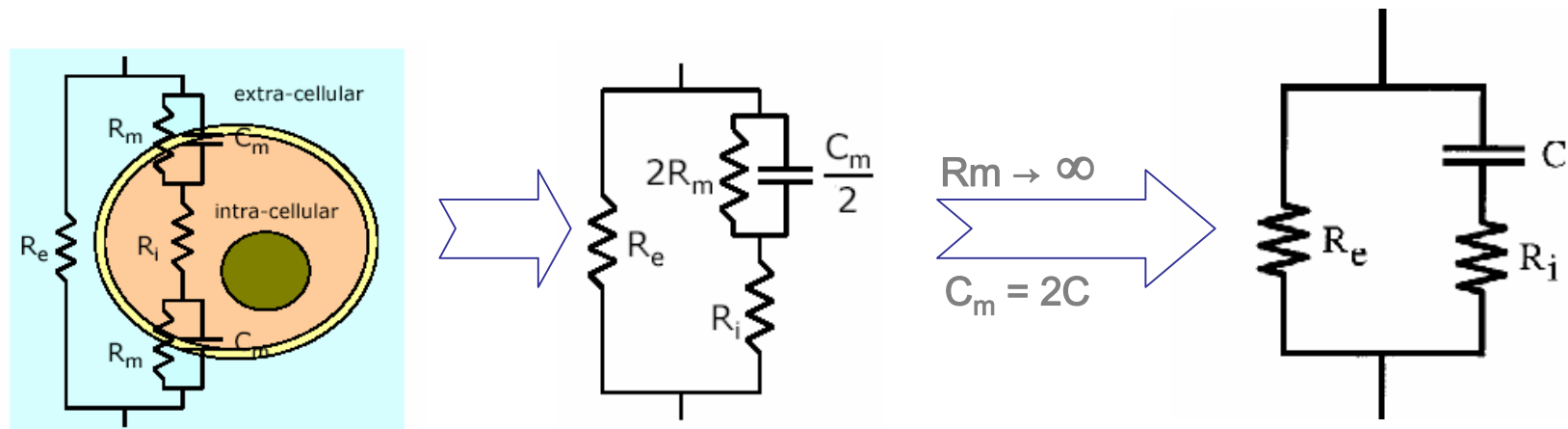
- Impedància complexa. Comportaments resistiu i reactiu

Impedància	Admitància
$Z(\omega)$	$Y(\omega) = 1/Z(\omega)$
$R(\omega) + jX(\omega)$	$G(\omega) + jB(\omega)$
$ Z(\omega) \angle \phi(\omega)$	$ Y(\omega) \angle \theta(\omega)$

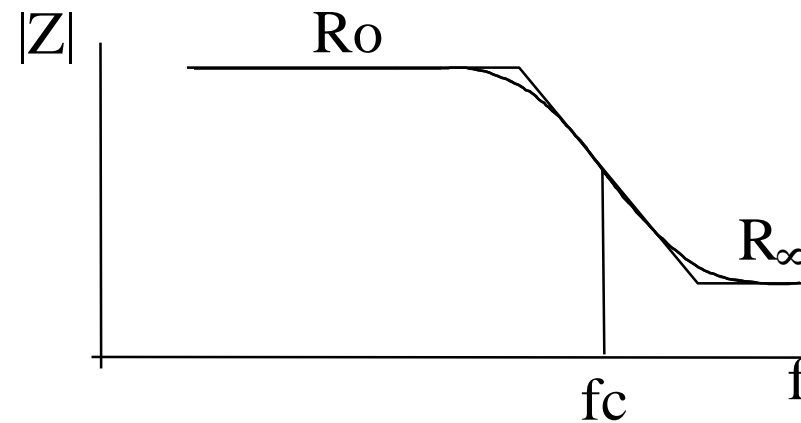
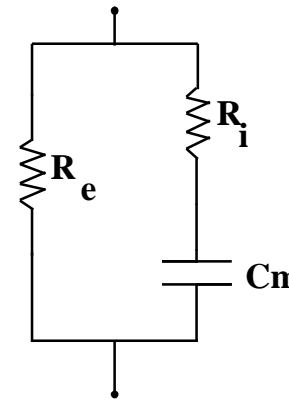
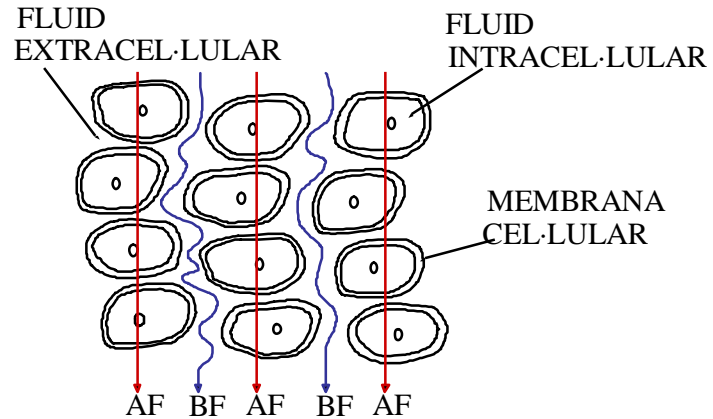
- Mòdul (amplitud)
- Fase (retard)

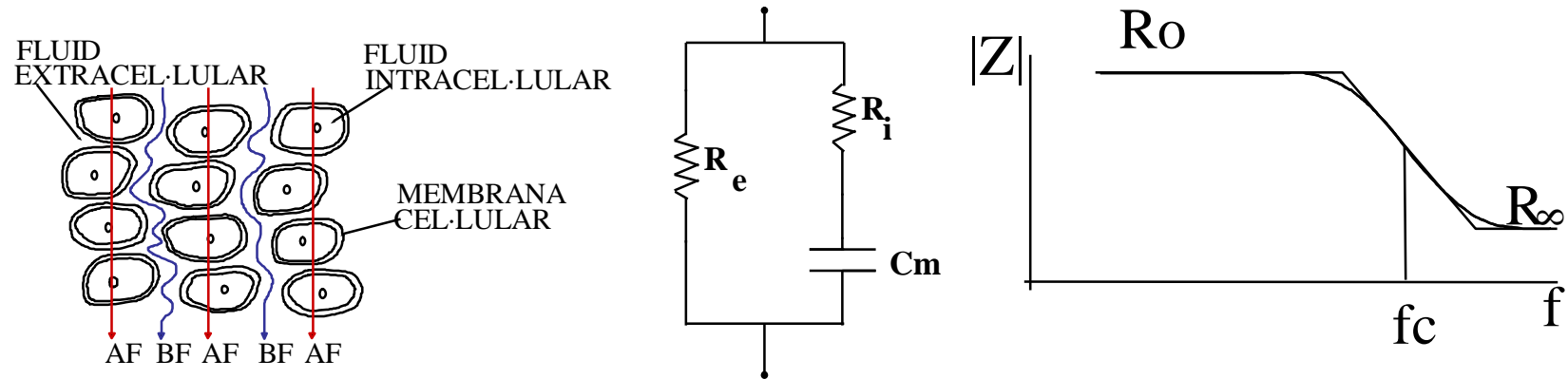
- Impedància dels teixits biològics

• Impedància dels teixits biològics

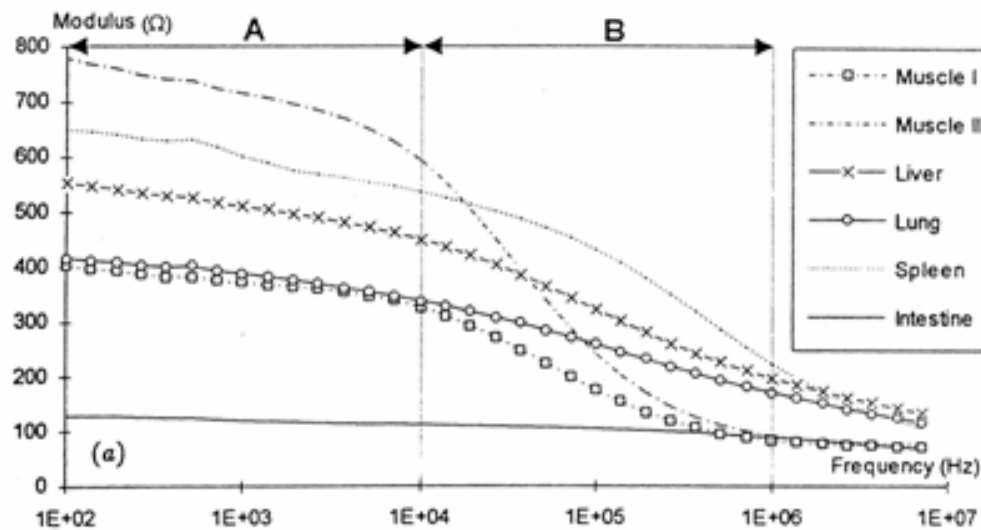
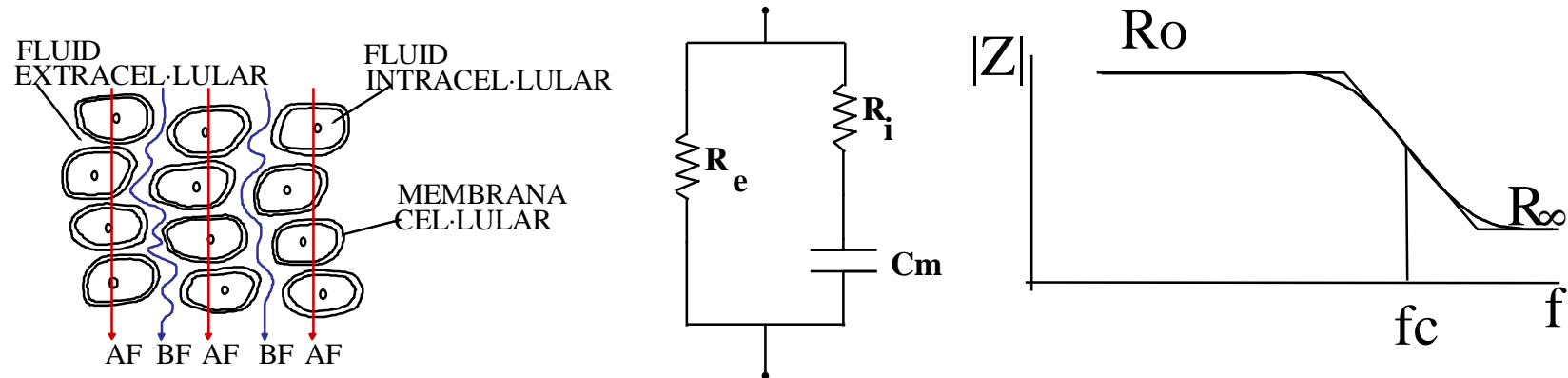

• Impedància dels teixits biològics

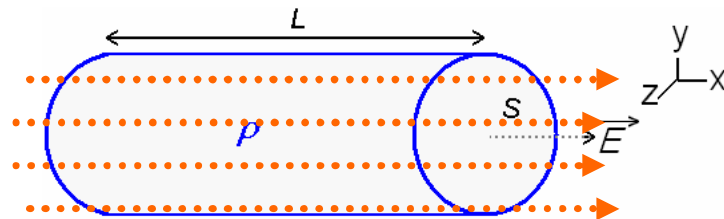
- R_0 : Volum extracel·lular
- R_0/R_∞ : Densitat de cèl·lules
- f_c : Mida de les cèl·lules
- Pendent: Homogeneïtat de mides i formes

• Impedància dels teixits biològics

- Impedància dels teixits biològics
  - Factors geomètrics

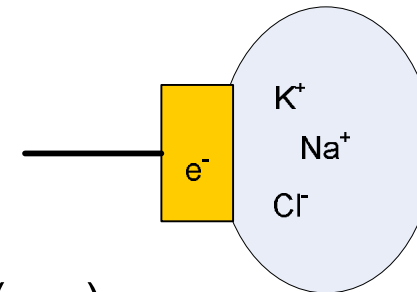
$$Z = \rho^* \frac{L}{S} = \frac{1}{s+j\omega\epsilon} \frac{L}{S}$$

- Podrem detectar doncs canvis macroscòpics en:
  - Dimensions (canvis interns de volum)
  - Composició (mida, densitat, homogeneïtat de les cèl·lules)
  - Fluids (acumulació, desplaçament)

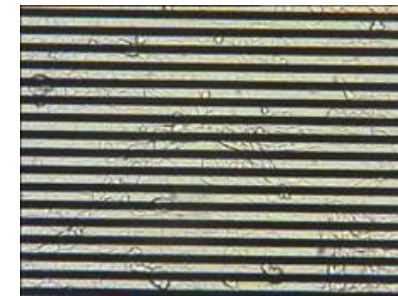
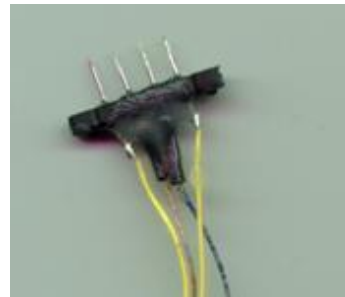
- Impedància elèctrica dels material biològics
- **Instrumentació per a l'adquisició de mesures**
- Aplicacions biomèdiques
- Conclusions
- Referències

- **Elèctrodes:** Interfície entre el sistema de mesura i el material biològic

- Conducció en els circuits electrònics de mesura: electrons
- Conducció en el material biològic: ions

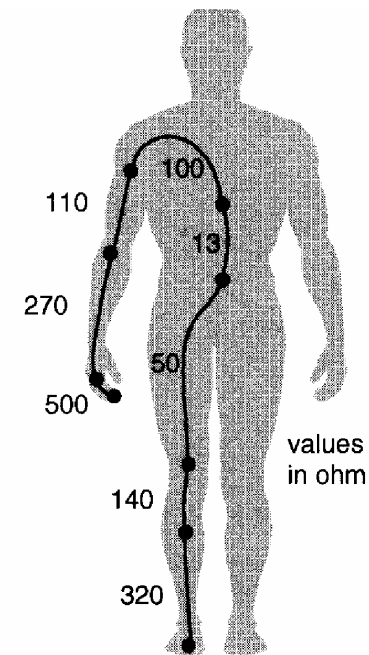
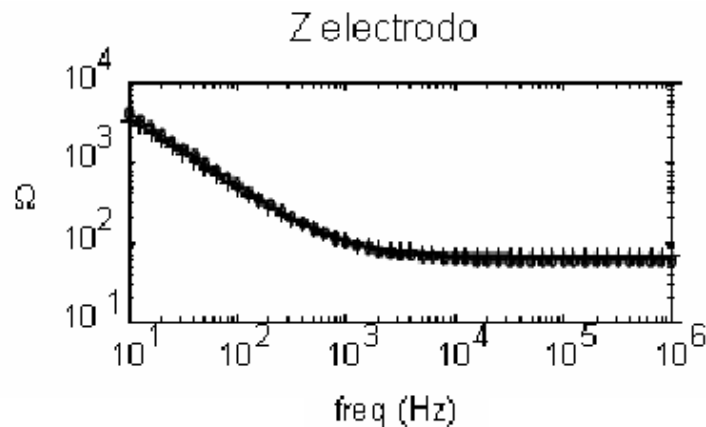

- Acoblament mitjançant elèctrodes Ag-AgCl (cos)
- Acoblament capacitiu metall-teixit (mostres)

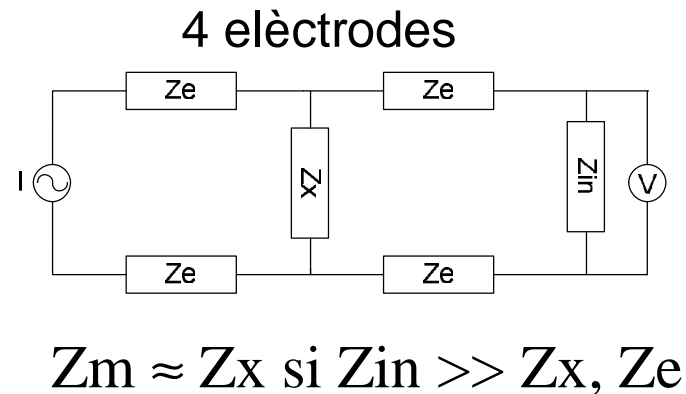
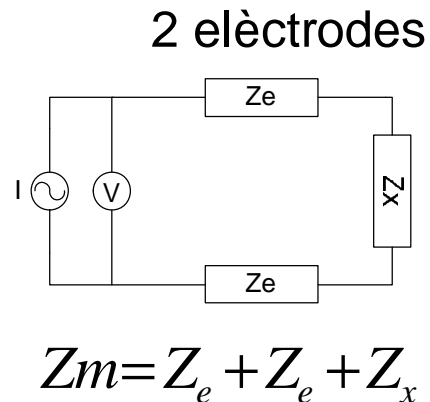
• Elèctrodes

- Impedància de l'electrode $Z_e \gg Z_{mesura}$
  - Ag-AgCl: 200-300 Ω
  - Agulles: 10-50 Ω
- Dispersió entre elèctrodes $DZ_e > 20\%$
- Derives de Z_e (T,t,...)

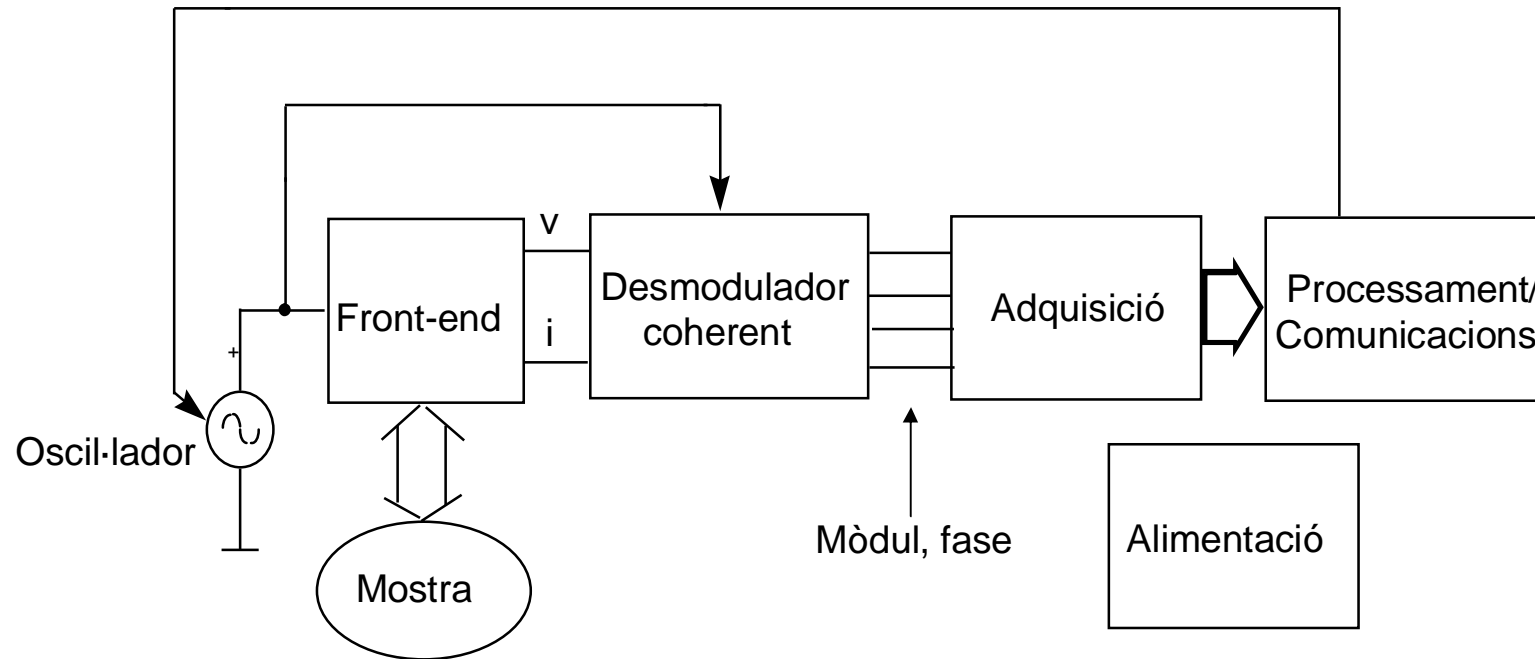

- **Elèctrodes**

- Impedància de l'electrode Z_e molt alta a baixa freqüència
  - Necessitat de mesurar en alterna a alguns kHz
- Impedància de l'electrode Z_e elevada i dispersa
  - Necessitat de mesurar a 4 elèctrodes

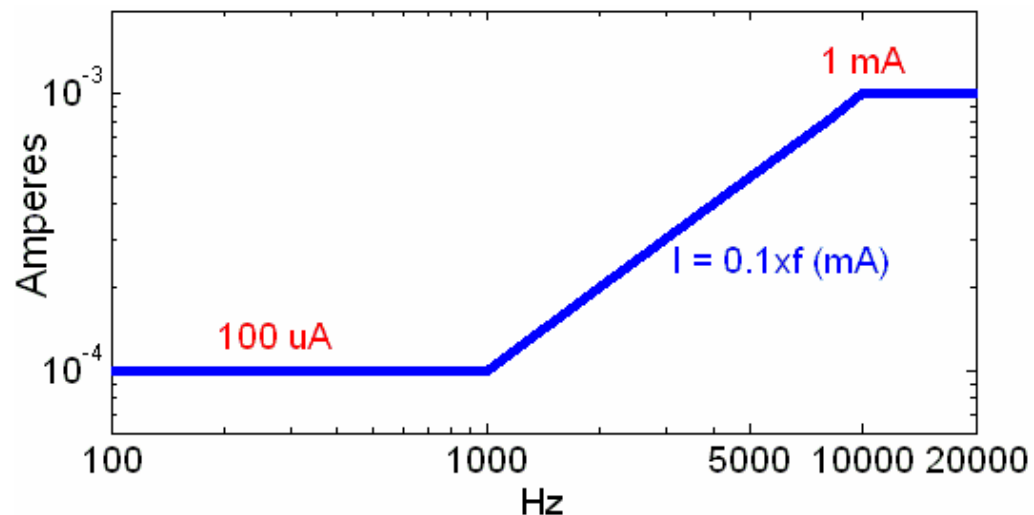

- Estructura del sistema de mesura

- **Consideracions de seguretat elèctrica**

- Equipament biomèdic classe II, tipus B: IEC60-601
  - Corrent auxiliar de pacient: Max 1 mA rms @ 10 KHz, no DC
  - Espacial atenció al disseny de l'alimentació i de la etapa frontal

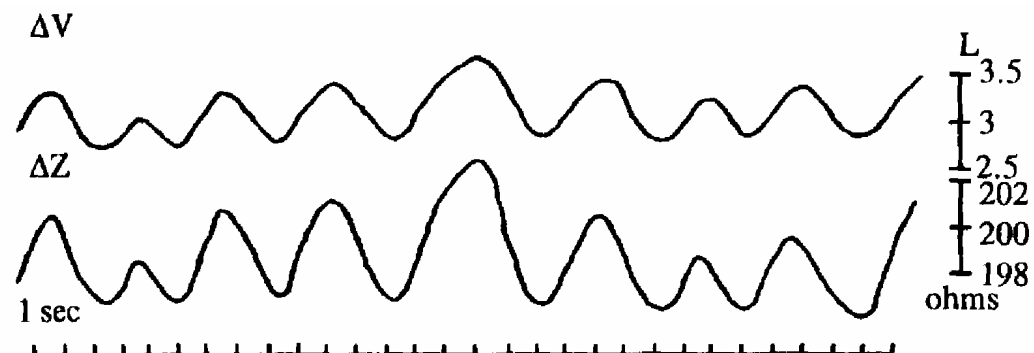
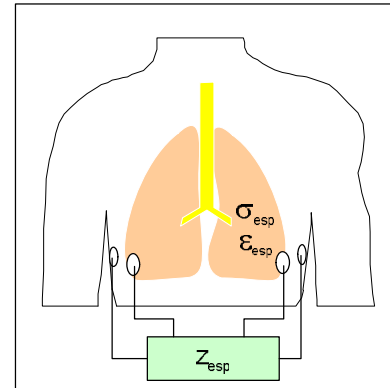
- Impedància elèctrica dels material biològics
- Instrumentació per a l'adquisició de mesures
- **Aplicacions biomèdiques**
- Conclusions
- Referències

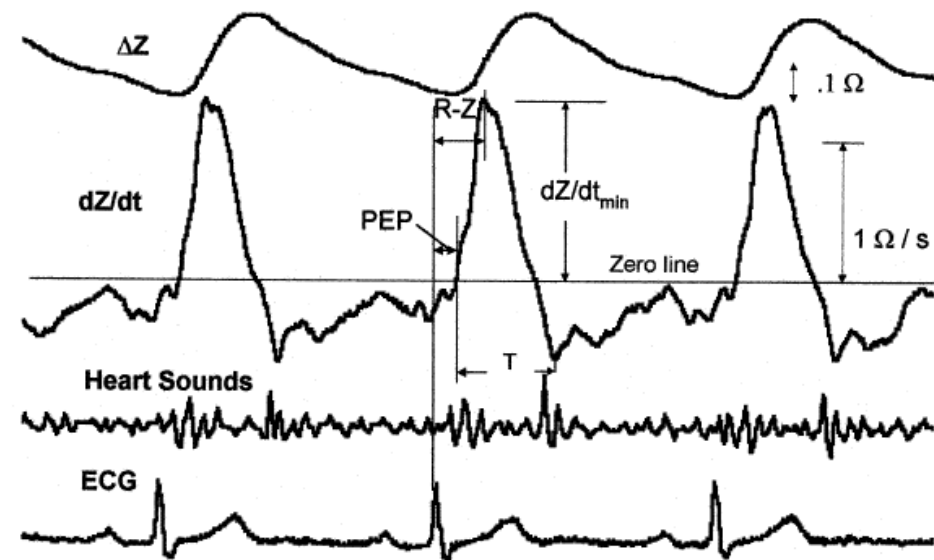
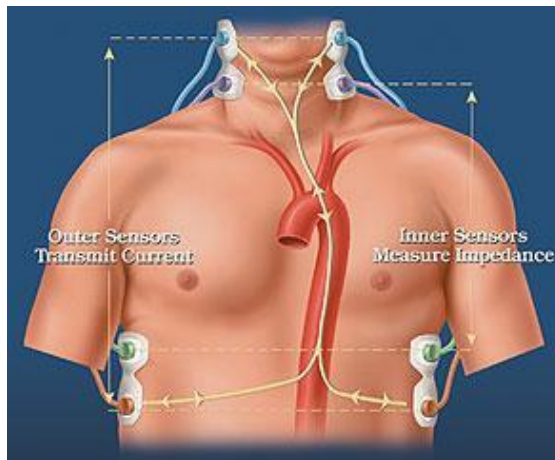
- Aplicacions basades en canvis de volum
- Aplicacions basades en composició corporal
- Aplicacions de caracterització de teixits
- Aplicacions de caracterització de cultius
- Tomografia d'impedància elèctrica

- Aplicacions basades en canvis de volum
  - Pneumografia d'impedància elèctrica (1941, Nyboer)

- Estimació de ventilació
- Detecció d'apnea

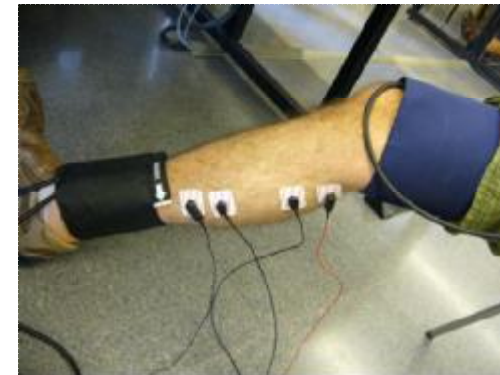
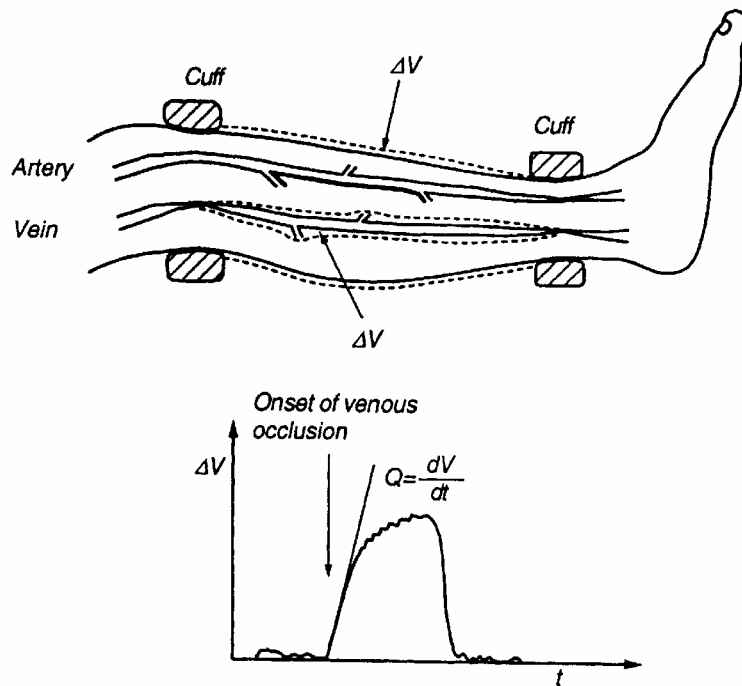

- Aplicacions basades en canvis de volum
  - Cardiografia d'impedància elèctrica (1966, Kubicec-Patterson). Determinació del cabal cardíac

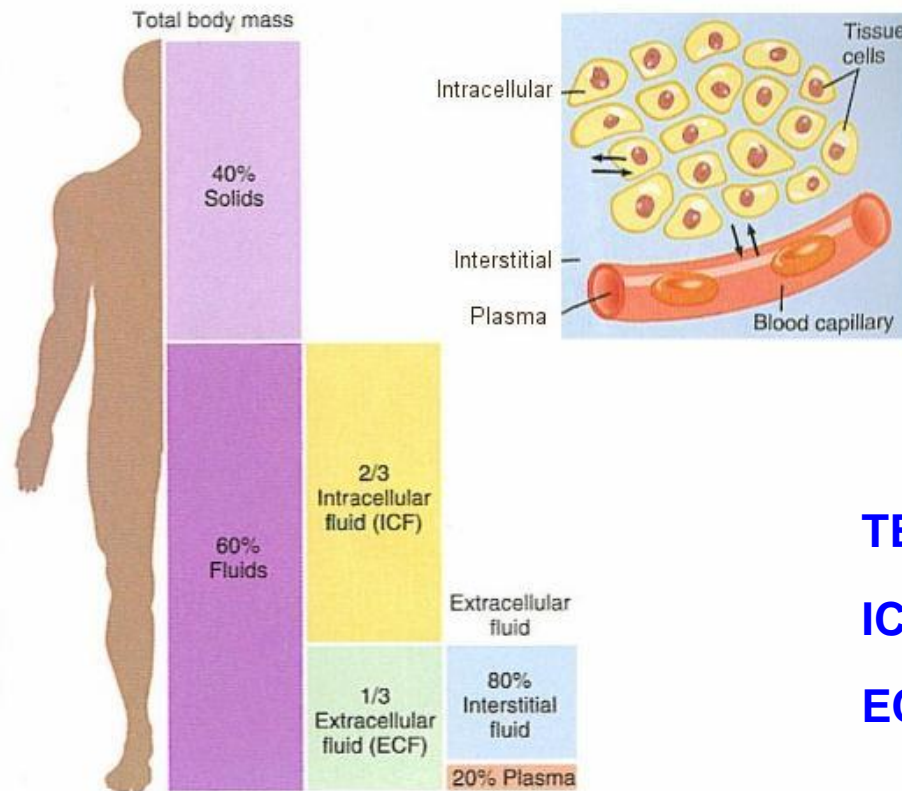
$$\Delta V = \rho \left(L^2 / Z_0^2 \right) T dZ_{\min} / dt$$

- Aplicacions basades en canvis de volum
  - Pletismografia d'impedància elèctrica

$$\Delta V = \frac{-r_b L^2 \Delta Z}{Z^2}$$

- Aplicacions basades en la composició corporal
  - BIA (Bio Impedance Analysis)

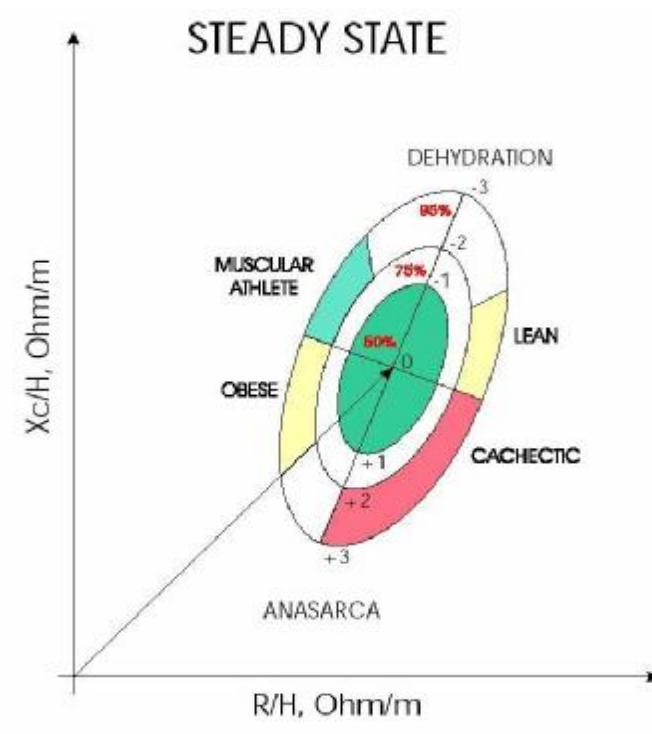
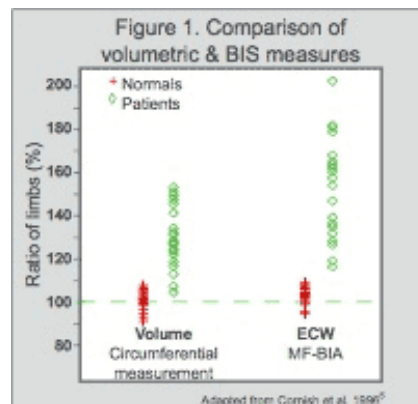

TBW Total Body Water

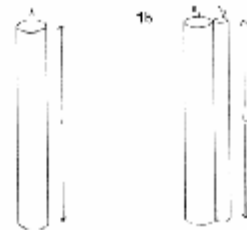
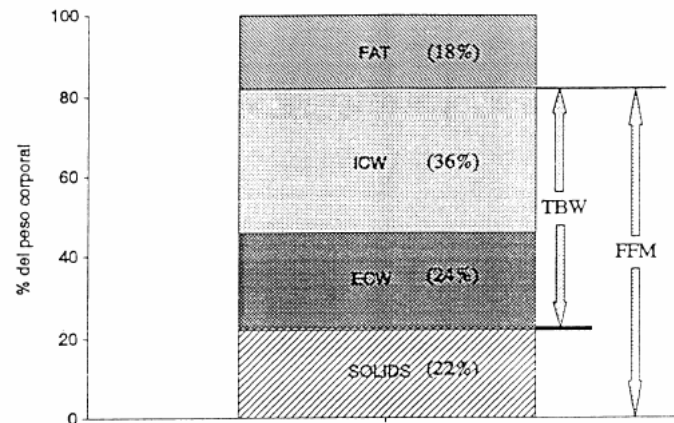
ICW Intracellular Water

ECW Extracellular Water

- Aplicacions basades en composició corporal
  - BIA (Bio Impedance Analysis)

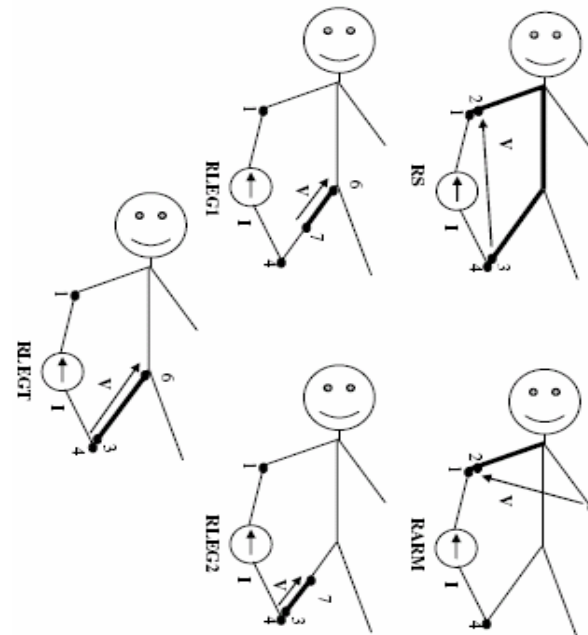
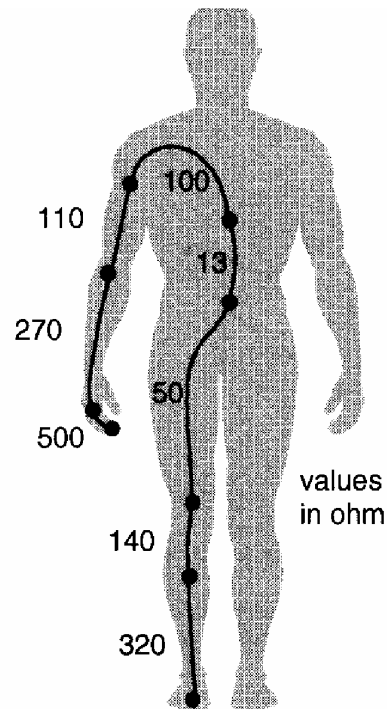

- Aplicacions basades en composició corporal
  - BIA aplicat a la estimació de l'índex de massa corporal

$$FFM = \frac{H^2}{R_{50}}$$

- Aplicacions basades en composició corporal
  - BIA aplicat a la estimació de l'índex de massa corporal (BMI). Mesures segmentals

- Aplicacions basades en composició corporal
  - BIA aplicat a hemodiàlisi

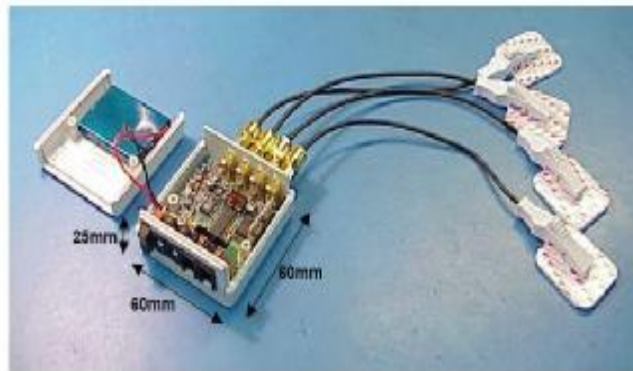
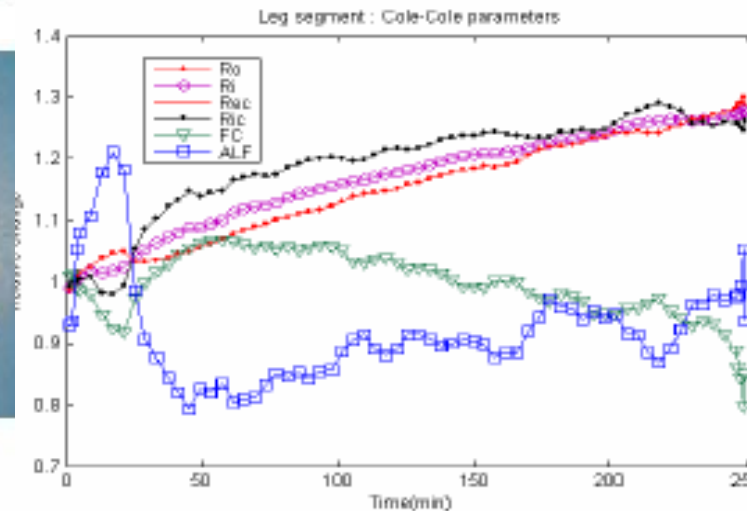
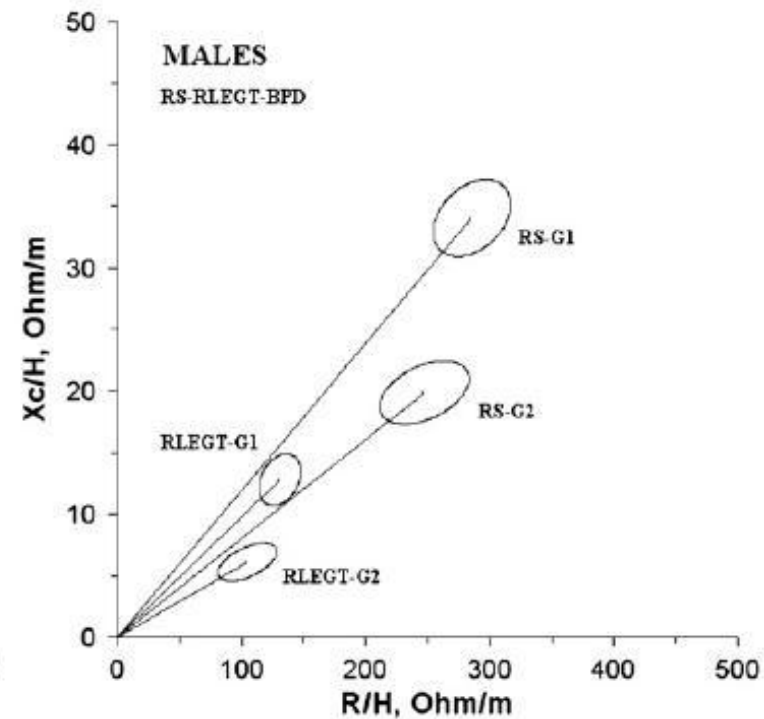
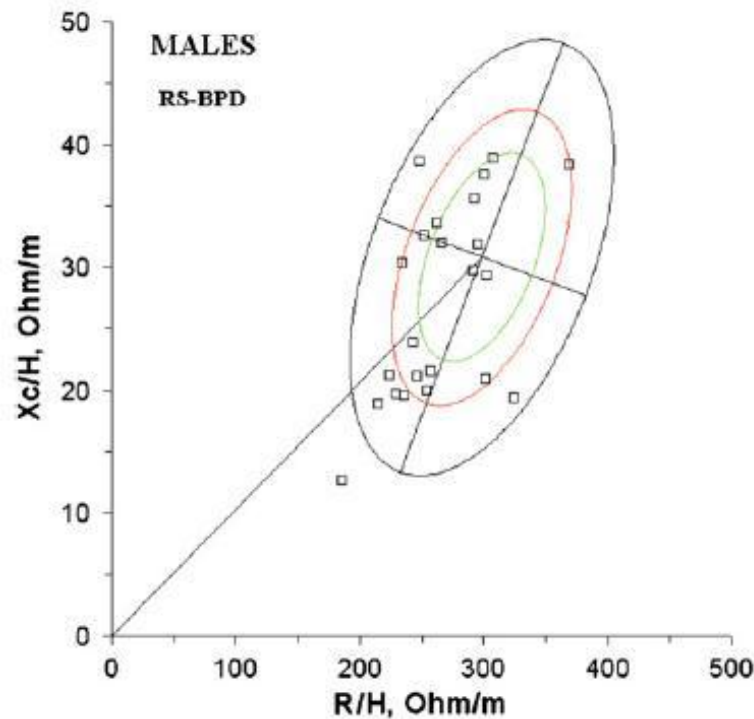

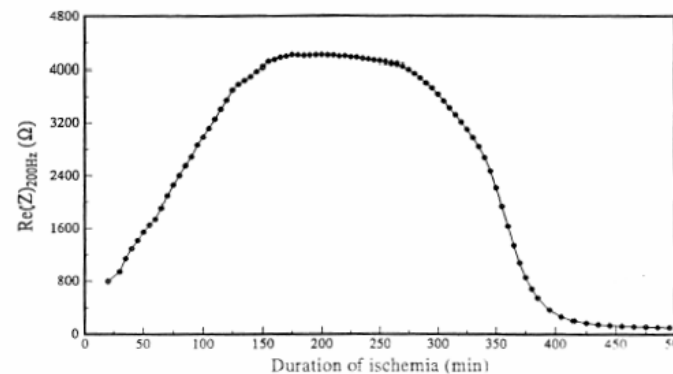
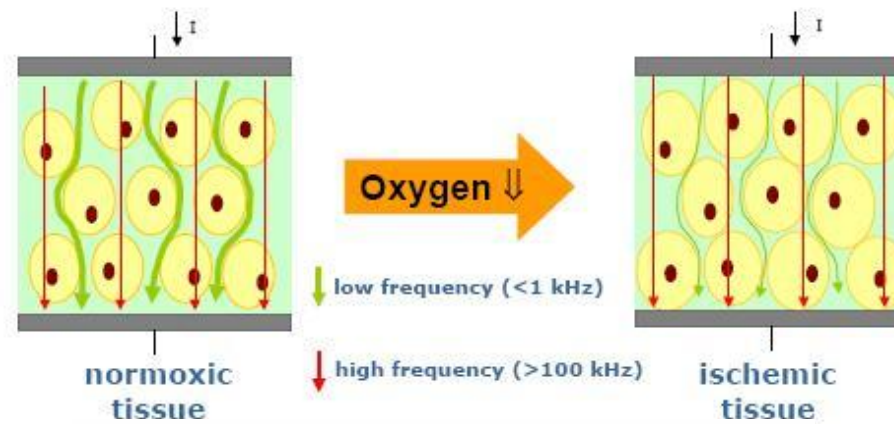
FIGURE 3-3. Electrical Local Impedance Spectroscopy Analyzer-ELISA.

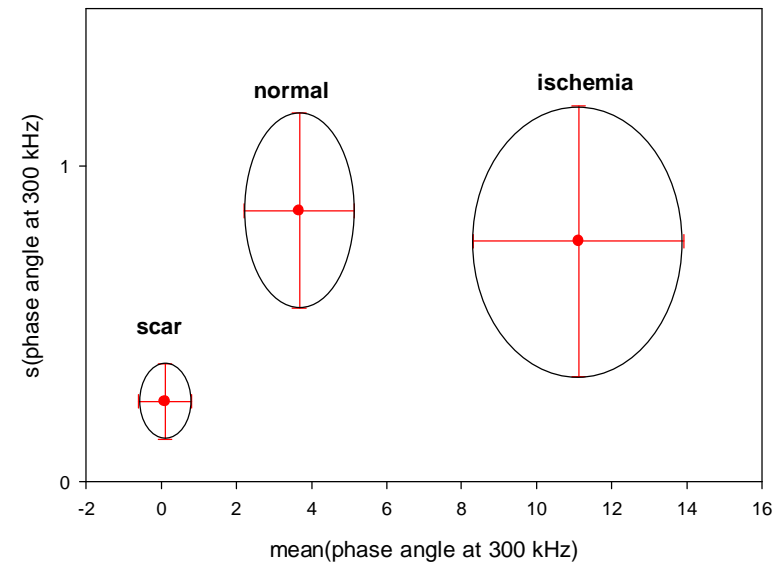
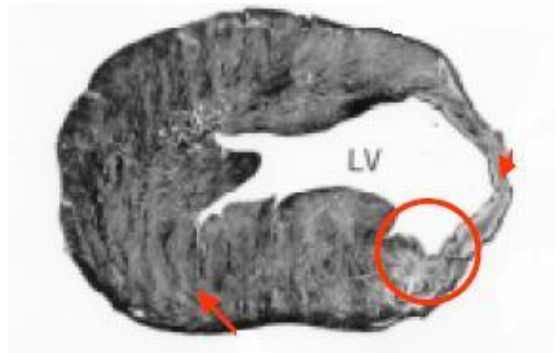
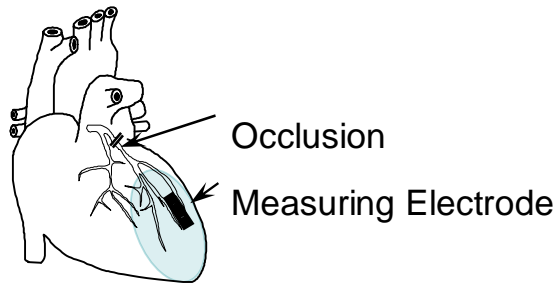
- Aplicacions basades en composició corporal
  - BIA aplicat a diàlisi peritoneal

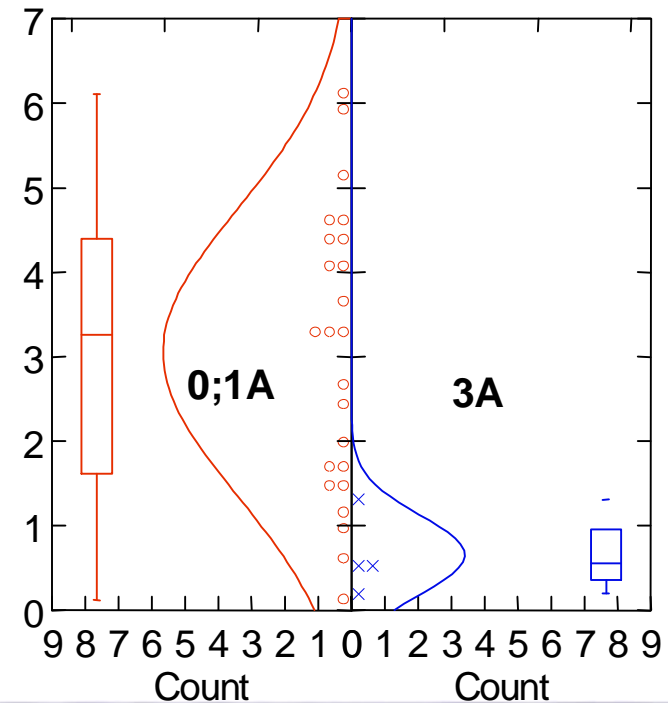
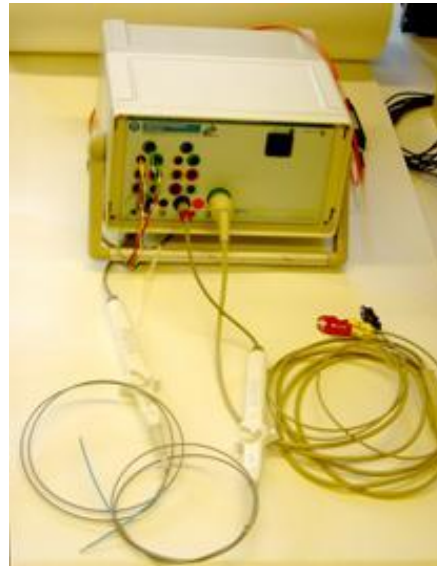
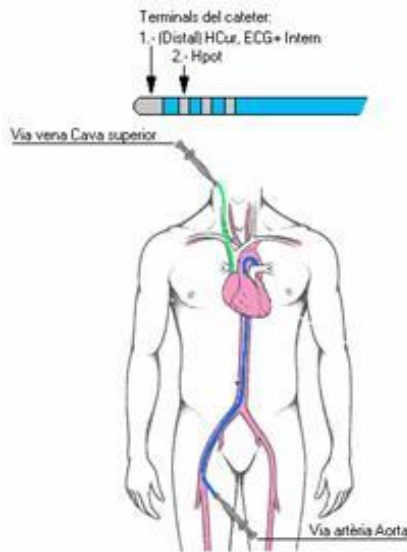
- Aplicacions de caracterització de teixits
  - Detecció d'isquèmia

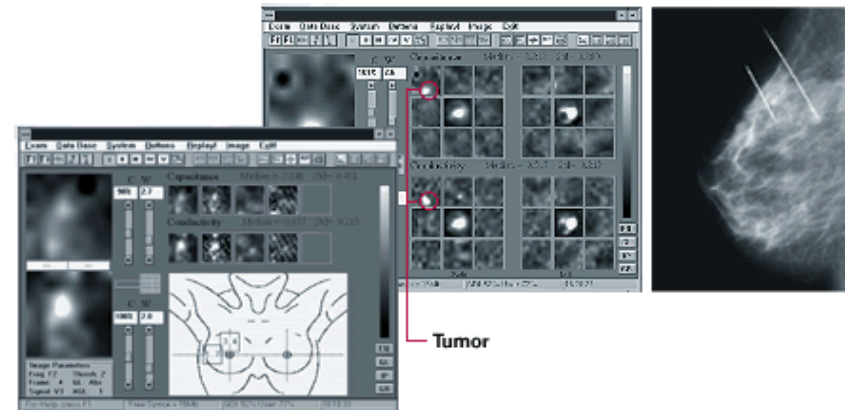
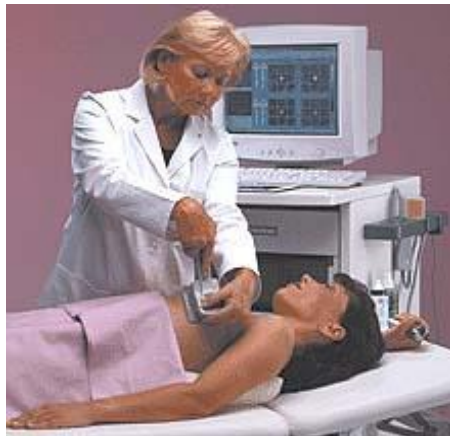
- Aplicacions de caracterització de teixits
  - Detecció d'isquèmia: miocardi infartat

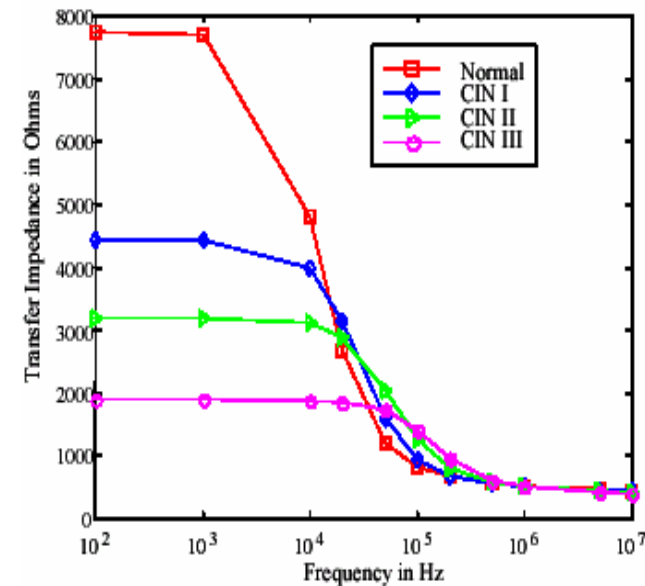
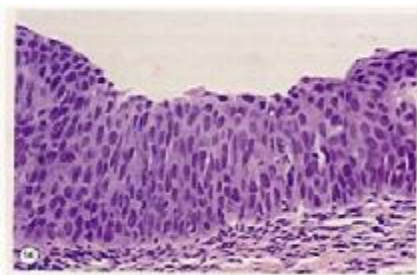
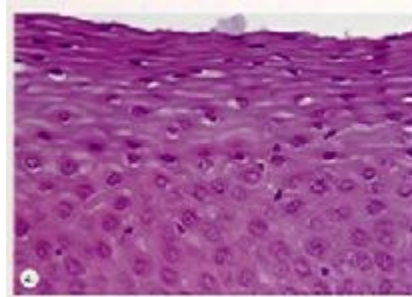
- Aplicacions de caracterització de teixits
  - Estat d'òrgans i detecció de rebuig en transplantaments

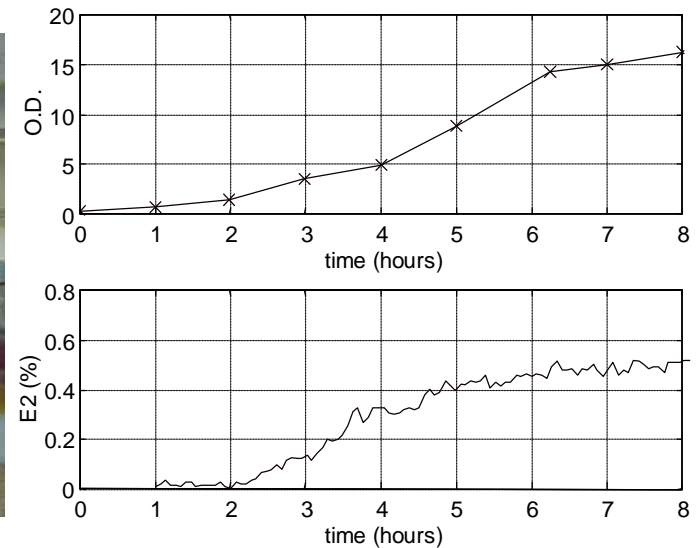
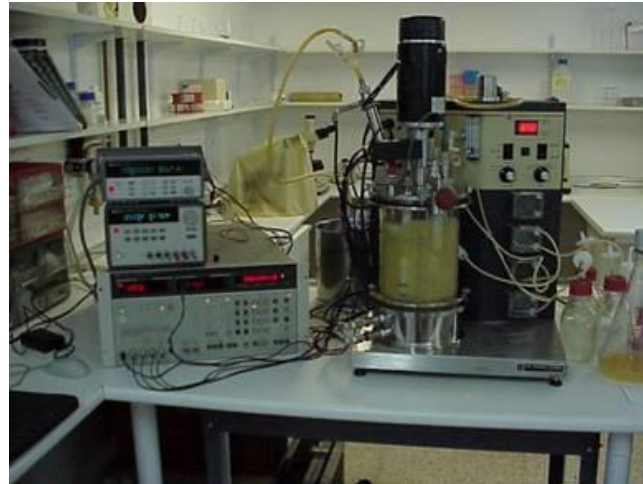
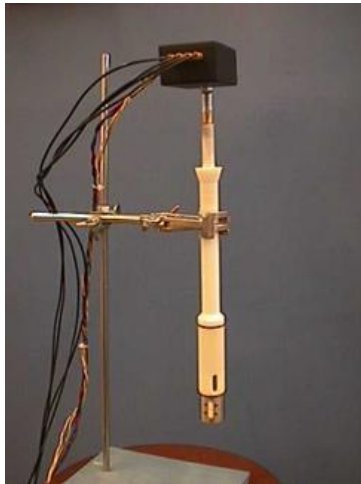
- Aplicacions de caracterització de teixits
  - Detecció de tumors. T-scan

- Aplicacions de caracterització de teixits
  - Detecció de tumors. Pell

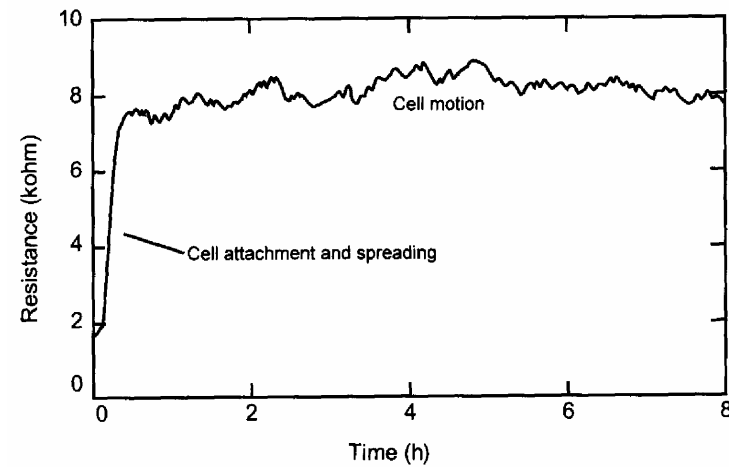
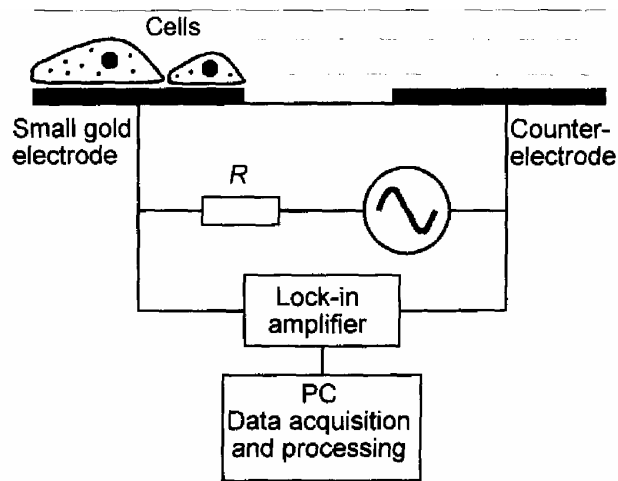

- Aplicacions de caracterització de cultius
  - Mesura de creixement de cultius en suspensió
  - Mesura d'hematòcrit

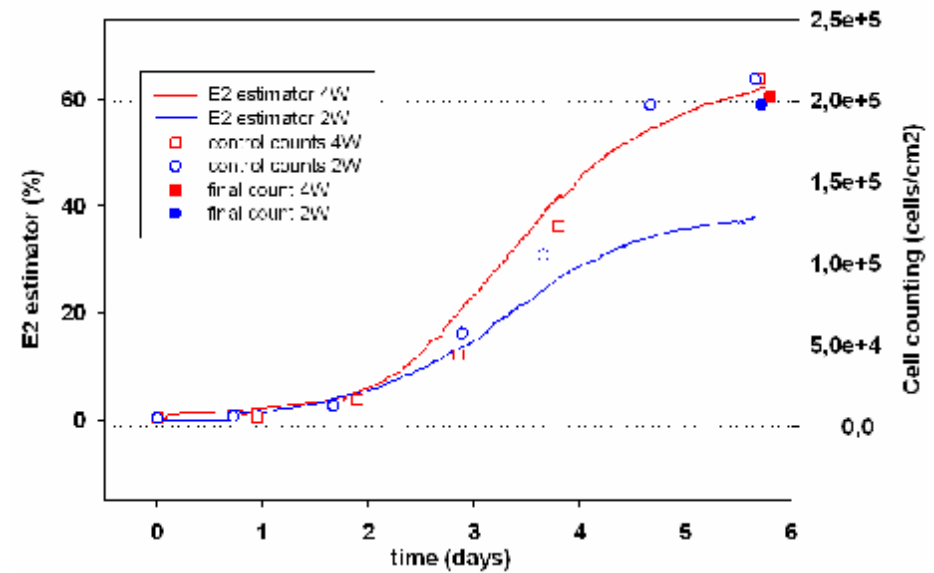
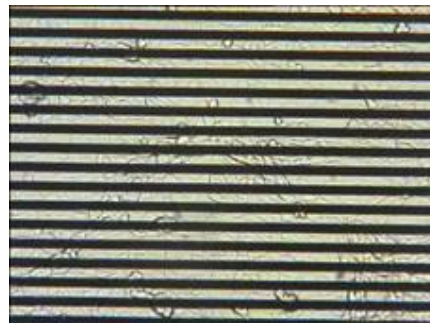
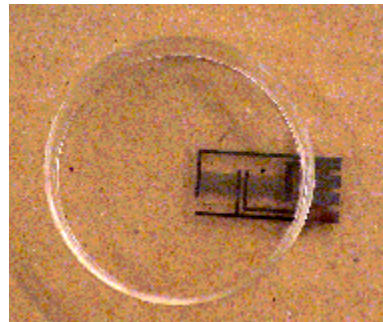

- Aplicacions de caracterització de cultius
  - Mesura de creixement de cultius en monocapa

- Aplicacions de caracterització de cultius
  - Mesura de creixement de cultius en monocapa

•Tomografia d'impedància elèctrica

- Obtenció d'imatges relacionades amb la distribució de la impedància elèctrica a dins del cos

- No invasiu i innocu

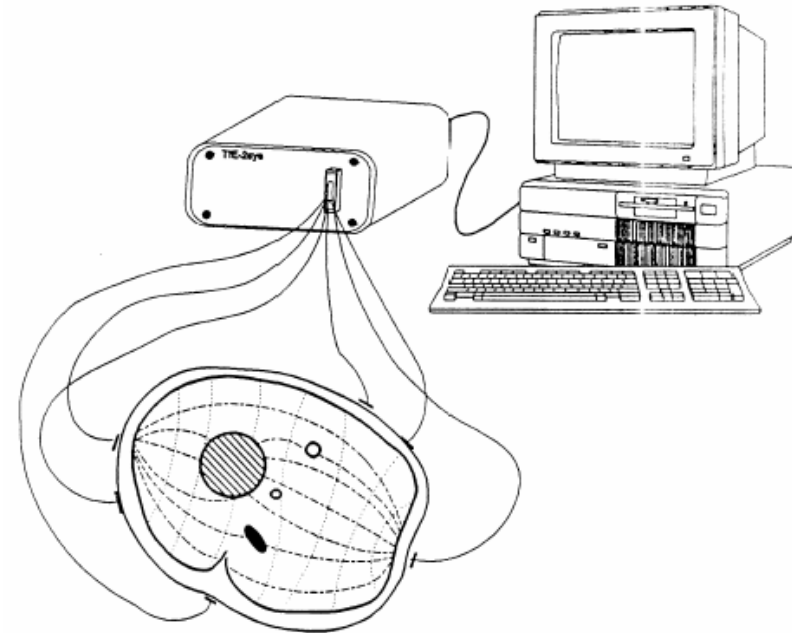
- Baix cost

- Volum petit

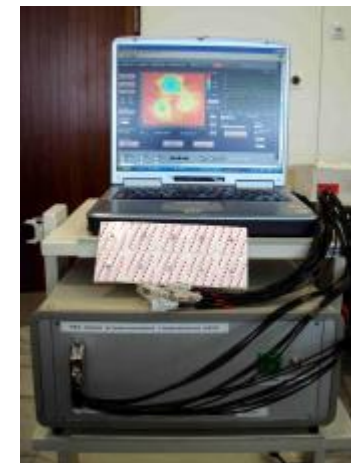
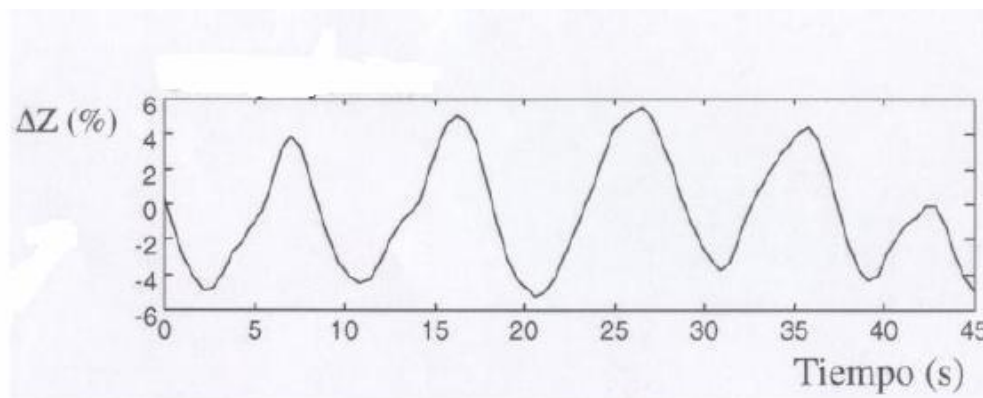
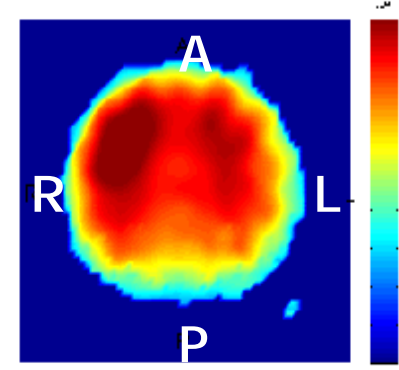
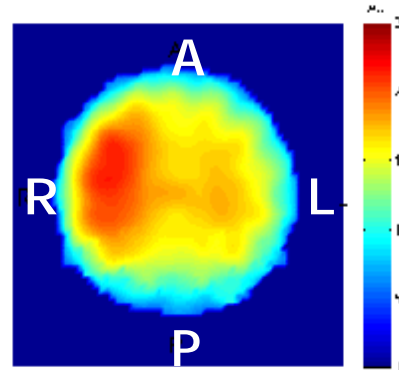
- Baixa resolució

- Tècnica complementària

- Quantificació d'informació en punts de l'interior del cos (espectroscopia focalitzada ,

•Tomografia d'impedància elèctrica

- **La mesura d'impedància elèctrica pot proporcionar informació sobre la estructura i composició dels materials biològics**
- **Hi ha diverses tècniques diagnòstiques comercials basades en aquesta tècnica**
- **Potencialitat de noves tècniques diagnòstiques**
- **Sistema no invasiu, de baix cost, elevada sensibilitat però baixa especificitat**

- **“Bioimpedance and Bioelectricity Basics”**
Sverre Grimnes & Orjan Martinsen
Academic Press, 2008.
- **Critical Reviews in Biomedical Engineering, Vol 24.**
“Bioelectrical Impedance Techniques in Medicine”
John R. Bourne, Ed. Begell House Inc. 1996
- **Bioimpedance Monitoring for physicians: an overview**
Antoni Ivorra, 2002

